

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور

برنجی سنه : برنجی جلد

نومرو : ۱۲

۵ تشرین اول ۳۳۷

کابلر و محندلر

شعره و مضرع

شعر تمامیه حس ایدیلوب سهو یلک ایچین عجب
تمامیه آکلاشیلمه محتاجی، یعنی شعره و مضرع
الزم، یدر...

نجه، بو شکله صورولان سؤاله «دکلدر»
دیه جواب ویرمک اوقدر مقدرکه [۱]. اونی آتجی
شو بوله ایراد اتمک اقتضا ایدر:

شعر تمامیه حس ایدیلوب سهو یلک ایچین عجب
برآز مهم اولالی، غیر واضح اقسامه مالک بولونمالی
دکلیدر...

صنعتک غوامضی حساس برصورتده دوشوعش
اولان معاصر بر یو یوک فرانسز محری، آناتول
فرانس: «کوزل بر مصرع، آهنگدار اعصاب
اوزرنده کزدر بریان بر مضراب کی در. شاعر،
ایچمزه کندی فکرلری دکل، بزم فکرلرنی
تغی ایتدیرر» دیور. ایشته یوک ایچین درکه اک
یوکسک شعر «افاده» نك «ناقبل افاده» یه واروینی
نقطه، بویکسینی برلشدیرن بوسه در.

شعر بزمه کویا بلاغتک مقدس شوه لرله چوجو-
فلرک الیم میلدانه لر برابر دو یولو یورمش کی
مؤثر کایر. شعر، بولرک ایکیسی بردن در. بویه
دکلیدر...

شاعرلر بزم او سکوت ایچنده موصدقنری
دویدیفنر شیلر برلسان بربرلر.

برشاعره لازم اولان، آهنگاری تحلیلی صنعتی در،
وزنک و قافیه لرک موسیقیسی و حسیله مقارنت
و توازنلرنده کی آهنگک اسرارنی بیلمکدر.

حرقلر، کلهلر، سوزلر بر طاقم غزینلردر.
حسار و فکرلر قدر قیمتی، کرانها، مقدس غزینلر!
بو نوله کوزلکار ابداع اتمکده شاعرلرک رولی،
وطیفه سیدر.

شعرلر قاراکتی، بیلدیزلی و هربری متعدد اولان
کیچمه لر بکزه در. قاراکتی سانی وسینه سنده بارلایان
بیلدیزلری بزم نظر سزله قوجانلار برابر، کوروروز.
شعرده معنا شعرک آهنگکندن دوغار، بوقسه
معنا بوشمری دوغوراماز.

شاعرک مصرع لرندن بلبلک سسندنه کی معنار
طاشار.

وئاه علیه هیچ بر شعرک معنایی تماماً واضح
و ثابت اولماز.
هر شعرک نه قدر قارلی و ارسه همنده او قدر
معنایی اولور.

[۱] Il n'est point essentiel pour nous
émouvoir qu'une poésie soit claire. —
Maurice Barrès: Amori et Dolori Sacrum,
p. 25

— فورقاجیمی صانیورسک؟

— الله عشقنه!

یا قوف متبیج وحدتی برادا ایله:

— بکا باقی، بی قیزدیرمه!.. بن..

مالوا لایقانه سوردی:

— داهانه؟

— هیچ!..

یونک اوزرینه؛ ماهی وجدی بردیقانی اداسیله
دوندی.

— باق نه ائیسک! مفتشک بر کوچوک سیاه
کوپکی وار، کوردکی؟ طبق سکا بکزه یور.
اوزاقدن حوالار، تهدید ایدر، یافلاشدکی قوبروغنی
ایندیر ایی قیرار.

یا قوف حیرت ایچنده:

— اعل! بکله، نه آدام اولدیفمی کورورسک!

دیه یاغیردی.

بریکی کولو یوردی.

اونلره دوغرو آغیر، صالانه صالانه طوئج

رنکندنه، قوی عضله لی، بارلاق. قیزیل رنکده
اولان صاجی صقالی بربرینه قاریمش بری یورو یوردی.

گرسز قیرمنی کوملکدن آرقه سی هان یاقاسنه قادار
ییرنلش اولدیفندن قوللرنک دوشمه سی ایچون اووو.

زینه قادار قیورمشدی. بانطولونی ده لیک ایچنده،
آیاقلری چیپلاق دی. چیل ایله مستور اولان یوزی

جرا فکار، ایری ماوی کوزلر ایله ایشیقلائیور،
کنیش قیورق اولان برونی کندیسنه متکبر و مغرور

بر ادا ویریوردی. بریکلرک پاشنه کانجه طوردی،
ابتدائی ایه سنک بیکارجه دلیکندن کیرن ضیا ایچنده

وجودی بارلا یوردی، کوروانی ایله برونی چکدی،
اونلری سوزدی و تحاف تحاف یوزنی یوروشد.

بردی.

— سهره ژاقی دون ایچدی، بو کون جیی
ده لیک... بکا یکریمی قاپیک اودونج ویرک! زبانی

یوق، ایلروده اعاده ایده چک دکلم یا!

ما قسیم غورکی

آهنگک مقدس بلاغتی بزم لسانک اک حاده اک
صیبی ودرین لذتلی صونار. لسانک کله لر بر
غشی بوسه ایچنده، دها هیچ سویله نه مش معنارلی
آچار، ویز بو بوسه ایله مست اولورکن دییه مه یزکه
بوشمرلر معنایر...

شعر، عشق ایچنده دو یولان سوزلر کی برسوز؛
رؤیایه، خویایه، فانه نقش اولان برسوزدر و دیک
بالکیر جله لر؛ صیجاق نظرلر، حدودسز بوسه لر
کی جله لر؛ بارلنیلر، صولر کی سیال و مجرم بر
سس، برسر ویرن جله لر کانیدر، بولردن دها
شاعرانه برشی بیله من...

شاعر، بر روحک حریته اک درین صورتده
این واکثریتک درین سکوتنده قالان، سکوت
وایهامه اک یاقین اولان حساری، سوزلری؛ سسلری
— صیجاق دکزلردن چیقاریلان ایچیلر کی — اولایان
صنعتکاردر. بزمه مدفون اولان برحقیت مجهوله یی
سویله یور.

شاعر، حسارک جود اقصا سنده در.

بولوب سویله دیکی سوز برسر در.

بزم سوزارمنی اوست طبقه لر، سطحی طبقه لره
قالیور. سکوتدن موسیقی به کچر کی پرده پرده
ایغلی بزمه موسیقیشناسلر بیلدیکی اوضیا وظلمت

سسلرله روحلرنک ایچندن برشی سویله بیله لم...

برآدمک روحی نه درین، نه اسرارلی برشیدر،
بیلمکسکز؟ هر کون قونوشدیفنر عادی لسان

ایله روحلرنک الیم لسانی ایتو یور، صوکره،
بر کون اونی دو یارسه قی یادیرغایوروز.

لسانک کله لرنی هر کون قولاندیفنر کی،
اونلره دها شفاف اولالرنی تأمین ایدن سیال برآهنگ

بخش ایتهدن قولانغله کوزله کوراز و الله طوئلاز
شیلرک اوزاققلرنی و آهنگلرنی سویله به به یز.

مجهول، برلی، سحرلی اسرار ایچنده شیلری
بزمه نقل و ایصال ایده بیلمده سوزلر، بزمه اسرار

ایچیرن سوزلردر.
شعرک دستور یی بلکه بودر بلکه ده دکلدر.

بیلمه لی، اعتراف ایده بیلمه کی شعر موسیقی کی
برشیدر.

شاعرلر حس ایدیلر و ایدلرزه آکلاشیلماز.
شعر، بر فکری موسیقی کی، برآهنگ افاده

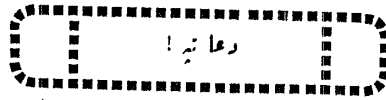
ایدر: کله لرک یان یانه کله لرک بری برارینه تاملرندن
حاصل اولان برآهنگه!..

موسیقینک سهولت لرنی، رجحانلرنی مدح ایده حکم:
آکلاشیلیورکه موسیقی جدأ عمومی اولغه مستعد و ناهزده

اولان باشلیجه صنعتدر. زیرا موسیقی بی یوی بر
معنا ایله «آکلامی» هیچ لازم دکلدر. کانیدرکه

هر کس اونی حس ایده بیله جکی قدر حس ایتین!..
ذاتاً عوام شاعرلری ده شریقلرنده و نفسلرنده

خطاب ایتدکری خلقه واضح بر کلام منطق دکل،
فقط حساً ایچیلر بر اکیر صومعانی نه کوزل بیلیرلر!..
کتاب شاعرلرنک خطاب ایتدکری خلق بلکه
باشقه در؛ صنعت تیریا کیلرینه ادبیات پرستلره خطاب

دعا تیر

آتلر تیرك اطرافنده برتوز باولم وار. صاغدن، سولدن اوزون جیخانه قولاری كچور. صاغده عیاجه صیفهش متواضع بر خسته خانه چادیری! براز صوكره بر پارلی و مدھش بر كومه بورتو داغله اوزانیور. قره پینارك آرقه سنده كی طویلر عزالینه كادی دییورلر. بواوزون و مدھش ایكاتی، داغلرده بر برینه جواب ویرهك اوزایان دیو سسلری، بوكا طوب فعالیتی دییورلر.

قره پیناردن كچركن چادرلر و اولردن كوچك قیزلر واورتولر قادیلر صاری كركین یوزلرله، اسفهام اشارته بکزه یی كوزلرله بزه باقیورلر. آرقه سنده كی تیهك ترصدینه كیدیوروز. آتلری آشاغیده براقق لازم. كیمسه قونوشاپور. یالکیز كوك آرقه سنندن بر علو، بر طرله متحكم حایقیر ییور.

شیمدی تیهده یز. اطرافنده دها آز سرت فقط دها بس وانكین طرافلر وادیلرله و تیهلرده دولاشیور. درین بر سیرك ایچنده كوركلی بر كوكلكه وار. تلفونیه قالین برسله اسرلر و بر ییور. یوغروب قومان كاظم بك! دعا تیه به اونك فرقلری هجوم ایدیور.

باش قوماندان آقاده آرقه سنده كینیش بر پلرین اوزاقلر باقیور، عصمت باشادها ای دیكلمك ایچین باشی تلفونه دوغرو اكش. بر آز اوزاقله فوزی پاشانك كینیش آرقه سی كورنیور. اوموزلری اوكه متایل داغله باقیور. اطرافنده كان كیدن یاورلر، سیرك ایچنده حرکات ایثنی دوام ایتمیره ن ضابطلر وار.

اوكرده براوا، قارشیه زده چپ چوره مدور، ایچ ایچه صاری، قیزلر مور و دومانلی داغلر. اك غریبه صاری ایکی یوكسك تیهل برداغ، ایشته او دعا تیه ویز اوكا هجوم ایدیوروز.

و، بروادی كریان ایچنده ایلر یلرین شاعر بودانما دها كوزل، داما مبتلا كوزلرله جذب ایدیلررك صوك ترهك ثابت وصوك سروینك لرزان كوكلكه سنی ده كچدیكنی و كندی كوكلكه سنك آرتق منزوی قالدیغی كوردیكی اشاده، لیدن بیتاب ایكن، شمدی كندی تصویب و تشویق ایدن سسلری بیله ایشتمیرهك ساده بر سكونت دوغما ای اونك ایچین كیم بیلیر نامل برمالدر! ... انزواسنده شاعر آرتق كندی قایله بیله نه جك! بلکه كلام شر آغزنده دها هیچ دوپولا مش بر خطله تیره به جك! ... آه بیله زمیسكیزكه شعر ییخود بر شیدر ... باقیكیز، باقیكیز! ... سسلر منی بیله - نه تقدیمی، نه تصویبی - دوغاپور آرتق، فقط یولنده حالا بورویور؛ كندی بیله یلرلرك شریكی صایان كاهن، بورویور كوكلكه سی بیله یلرلر آراسنده صالاننه صالاننه حالا كیدیور! - براقیكیز اونی، بیله یلرلر ملاقات ایده جك! ...

عبرالمی شامی

— خیزان، ۱۳۳۲ —

چونكه كوزللكار اوستنده برنم، بر بخار كی، انچه وهر زمان تیرهك حسلر اوچوشور واونلر بونی قبول ایته یورلر. حالوكه اك حساس ترازولری كنیر. یكز: حسلر منی طارنا بیله جكار میدر...؟ قلبه زده هیچ بر طارنی به كلز حسلر منی یوقی...؟

شعری سه و مهك قایلدر. فقط عمومی زورله كندی ذوقنه (ذوقه می، ذوقسز لکنه می؟) رام انك ایستهمك دار بر علك (بر علكی، علقسز. لنگی) كاری دكلیدر...؟

بالعكس شعردن آكلایلرك عددی چوغالتقی ایچین، اونی عادی مناسیله «آكلامق» دكل حس انك لازم اولدیغی، اونك حدسی بر شی اولدیغی. ایضاح ایتمی یز. بر نوع «آكلامق» می آكلامق و قبول انك، ایشته قاورنا یلاق نقطه بودر!.

... برده، غیر واضح طبقه لره واریلر وهریم فالیر، چونكه شاعرلر شعری، عالملر علملری دانما دها یوكسكلك، دانما دها درینلشدیرمك ایجابی حس ایدرلر. هر كسی بیتیره ن كندی دها سیدر. صانیوم كه هیمزی اولدیرهن بر قلب خسته لغیدر: كندی قلبه زك خسته لانی. ایلک آدام، حضرت آدم بیله جنتده نه سی اكسیك اولدیغی بیله دن اول، بیله یك لیدن دها لید اولدیغی اومدی بر میوه ی ممنوع اولوشنه رغما طاقندن فارغ اولامامشدی. هر قلب دها دها چوق برلنت ایستهر؛ هر كس دانما دها یوكسكلك ایستهر؛ بوتون حیات جوشان اولان بر آهنگله یوقا یلرله - قیرایوب، بیچاره! حوض زمانك بی شعور صولرینه دو كولو نجه به قدر. دها یوكسكلك وارمق ایستهر بر فواره كی در. ادبیا. تیرك بو یوك بر ییوری، بو یوك قهرمانی نامق كلك بو نكته بی بر مصراع ایچنده جانلی بر قوش كی آلامش و اوكا الی نه به یو حقیقی سوله تیور:

«یوكسكلك یك یور دكلدر! ...»

بروانلر كیدر و سودكاری ضیالرده یانار، هر قلب دانما دها آتشین بر عشق آزار. موسیقی شناس كیندیه درین بر موسیقی، شاعر كیندیه قویو بر شعر ایستهر، هر كسی بیتیره ن كندی دها سیدر. ایستایورم كه هیمزی اولدیرهن بر قلب خسته لغیدر: كندی قلبه زده كی عشق خسته لانی.

منی بر بو یوك موسیقی خزینه سی دویان، اونی كشفه قوشان، بر بو یله آب حیات ابرماغنه دوغرو ایلرله. دیكنی اومان و بیوك اولولر منك شفقتی بر آغوش كی مقدس و صیانتكار كوكلكلرین آریلارق دها ایلرله آتیان بر شاعری كوردیكیز زمان «دور آرتق، پورومه! ... سنی آكلاماپوروز! ...» ديك انصافیدر...؟

تفسیر ایدله مش بر نكته دوپویور، تشریح ایدله مش بر غمزه كوردویور، دوپولش هر حسدن دها غشی آوراو سس و طایله مش هر بوسه دن دها آتشین او نظر كندیسی بر اراض مقدسه، بر اراض موعوده، دانما دها ایلری به چكن بر دعوت اولویور؛

كونك اك یوكسك، روزكارك اك قونلی اولدیغی آن غوغا آزییور. دعا تیهك اوستی بر قاج آغزلی یانار داغ كی، دومانلری تا كوكده!

بانده كی صرلرندن آرقه سنده كی قرتال تیهك دارغین و سیاه زور و لرندن طیبور اقلر، دومانلر فیشقیر ییور... جوشقون وابدی بر كومبور تاورنا. سندن رنكارك دومانلر، بیاض قندیلر كی اوچوشان شیراقلر بو سهای ترانهك صحنه سیدر. بو بر دیو دنیاسنه بکزه یور. داغدن داغه دیولر بر برلرینه اسکی كوزلرده یوله حایقیر مشلر، اسکی تورك حكایه لرده درت یوزدشمنك اودیغی باطلانوب جان جهنمه كوندن لمره ایشته یوایش! كیم بیلر بلکه بو طولرلك آغزندن بطال غازی ده تورك عسكریله یزانسه، یونانه برداها میدان اوفومق ایچین كوزله یور، بلکه یوتیهلر طیرمانان تورك عسكریك هپسك قلبه دن بر بطال غازی هجوم ایدیور.

بیلیكیز ای ملتهك بو جهنی دومانلر آراسندن شو قرنجه كی ایلرله ن آوجیلر، بیلیكیز کی بر صره سی دوشدیه اونه كی صره سی قوشان او طیرمانان قارداشلر. یكیز، دیولردن، اساطیری انسانلردن چوق بو یوكدرلر. غضبدن، باروندن، هیچاندن قرامش یوزلرله آتیه و اولومه آتیان ضابط، نفر، قوماندن یونلر كندیلری ده آكلامیه جق قدر بو یوكدرلر. یونلری كوره بیلمك ایچین االی سنه ایلری كیدوب اوزاقلدن باقی لازمدر. چونكه اونلر كقلیلری و یوزلری كورمك ایچین بزم بولندیمیز بر کافی دكلدر. اونلر ك اوقدر بكون باشلری كوكارده در. اوقدر بو ملتك ایمانی و خالی غیری بو كوك بزه هجوم ایدن دنیاسنك منعت و حرصی كوزلرینك فوقنده در. بو قیزیل هائلهك آرقه سنده كی مشقت نه در یارب! بوغیرتلی ملت اوكنده بوغیرتلی ملت ایچین یشامق اولمك نه لید بر عاقبتدر. ایشته آرتق بر بر كورونه یور. طولرلك كویورن، آزان، جیلدیران الی لری آراسنده برشی ایشیداز اولدی. باقیورم، فوزی پاشانك و موزلری دعا ایدر كی بوتون بوتون اکیلمش، باش قوماندانك مائی كوزلری یوكسكلكه باقیور، كوكه آقپور كی، عصمت پاشانك سیاه كوزلری ثابت بر آتیه بکزه یور، براز ایلرله نغزلرك یانیق یوزلرله قلبی بوران بر بکله پیش، بر اضطراب وار.

آرتق بلان، قوماندان، صنعت، هرشی سولیه. جكنی س و یلمش، صره محمده و آلائی جق فرقه قوماندانلرینه قدر محمده اوموز اوموزه، دو كوشن ضابطلردن متشكل ایمان اردوسنه كشدی.

نه اضطراب، نه بکله پیش! اوكرده اولومه یوز یوزه آتشلر ایچنده بوغوشان قرداشلر من ایچین نه درین وانسانی بر دعا وار.

بر اوتوموبیل آرقه مندن قوماندانلری هان آلدی كوتوریور. اونلر بوغوشامی دها یاقیندن كورمك و بلکه حاكم اوق ایچین كیدیورلر.

فقط بن طن ایدیورم كه بر آن ایچین او حهم كردانی آراسنده، او سو كیلی قرده شلرك آراسنده م.